

Asia C-387/19

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

17.5.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Raad van State (Belgia)

Ennakkoratkaisupyynnön tekemispäivä:

7.5.2019

Kantajat:

RTS infra BVBA

Aannemingsbedrijf Norré-Behaegel

Vastaaja:

Flanderin hallintoalue

Pääasian menettelyn kohde

Kanne, jossa vaaditaan kumottavaksi Flanderin hallintoalueen tie- ja liikenneviraston Itä-Flanderin tie- ja liikenneosaston 29.11.2016 tekemä päätös kantajien kilpailijan valinnasta tietöitä koskevan hankintasopimuksen sopimuspuoleksi.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Oikeusperusta: SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisupyynnön kohde koskee kysymystä siitä, edellytetäänkö tarjoajan, jonka hankintaviranomainen on sulkenut pois ammatin harjoittamiseen liittyvän ”vakavan virheen” vuoksi, ilmoittavan oma-aloitteisesti mahdollisista vakavista virheistä, joihin se on ammatiaan harjoittaessa syyllistynyt, ja puhdistautumistoimista, jotka se on niiden johdosta toteuttanut, vai onko hankintaviranomaisen noudatettava kontradiktorista menettelyä, sen jälkeen kun

se on todennut, että sen mukaan kyse on vakavasta virheestä, joka voi johtaa poissulkemiseen, ja ennen kuin se tekee tosiasiallisen poissulkemispäätöksen.

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Onko julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/24/EU 57 artiklan 4 kohdan c ja g [alakohtaa] luettuina yhdessä 6 ja 7 kohdan kanssa tulkittava siten, että ne ovat esteenä soveltamistavalle, jonka mukaan talouden toimijan on oma-aloitteisesti esitettävä näyttöä toimista, jotka se on toteuttanut luotettavuutensa osoittamiseksi?

2. Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko [direktiivin 2014/24/EU] 57 artiklan 4 kohdan c ja g [alakohtalla] luettuina yhdessä 6 ja 7 kohdan kanssa näin tulkittuina välitön oikeusvaikutus?

Viittaukset unionin oikeussäätöihin

- Julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/24/EU (EUVL 2014, L 94, s. 65) 57 artiklan 4 kohdan c ja g alakohta sekä 6 ja 7 kohta; 69 artiklan 1 kohta; 90 artikla
- Kontradiktorisen menettelyn yleinen oikeusperiaate
- Yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan vakiolomakkeen vahvistamisesta 5.1.2016 annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/7 (EUVL 2016, L 3, s. 16)

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

- Julkisista hankinnoista sekä tiettyjen rakennusurakoiden, tavaroiden ja palvelujen hankinnoista 15.6.2006 annetun lain (wet overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten) 23 ja 24 §
- Hallintotoimien nimenomaisesta perustelemisesta 29.7.1991 annetun lain (wet betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen) 2 ja 3 §
- Julkisista hankinnoista 17.6.2016 annetun lain (wet inzake overheidsopdrachten) 70 §
- Perinteisten alojen julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekemisestä 15.7.2011 annetun kuninkaan päätöksen (Koninklijk Besluit plaatsing overheidsopdrachten klassieke sectoren) 61 §:n 1 ja 2 momentti

- 26.9.1996 annettuun kuninkaan päätökseen liitteenä sisältyvien julkisia rakennusurakoita, tavaranhankintoja ja palveluhankintoja sekä julkisia käyttöoikeusurakoita koskevien yleisten sopimusehtojen 20 kohta
- Hyvän hallintotavan yleiset oikeusperiaatteet: yhdenvertaisen kohtelun, vapaan kilpailun, huolellisuusvelvollisuuden ja avoimuuden periaatteet sekä aineellisen perustelemisen periaate

Tiivistelmä pääasian tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Flanderin hallintoalueen tie- ja liikennevirasto esitti tarjouspyynnön tietöistä. Hankintasopimuksen sopimuspuoli valittiin avoimessa menettelyssä. Hankintailmoituksessa huomautettiin erityisesti, että hankintaviranomainen voi sulkea tarjoajan pois menettelystä, jos tämä on syyllistynyt ammatin harjoittamiseen liittyvään vakavaan virheeseen.
- 2 Tilapäisen yhteenliittymän muodostaneiden kantajien tarjous suljettiin sopimuspuolen valintaa koskevassa päätöksessä pois menettelystä ammatin harjoittamiseen liittyvien vakavien virheiden vuoksi. Sopimuspuolen valintaa koskevaan päätökseen liitettyyn hankintapöytäkirjaan sisältyvissä perusteluissa valotettiin seikkoja, joita pidettiin kummankin valittajan osalta ammatin harjoittamiseen liittyvinä vakavina virheinä. Ne koskivat muun muassa työmaalla noudatettavien työturvallisuus- ja työterveysmääräysten rikkomisia, puutteellisia tieopasteita ja (teknisiä) puutteita aiempien urakoiden toteutuksessa.
- 3 Kantajat ovat vaatineet ennakkoratkaisupyynnön esittävää tuomioistuinta kumoamaan kyseisen sopimuspuolen valintaa koskevan päätöksen.
- 4 Tuomioistuin toteaa, että riidan ratkaisu edellyttää unionin oikeuden, erityisesti direktiivin 2014/24/EU 57 artiklan, tulkintaa.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 5 Kantajat väittävät, että asiassa on rikottu edellä mainitun 15.6.2006 annetun lain 23 ja 24 §:ää sekä direktiivin 2014/24/EU 57 artiklan 4, 6 ja 7 kohtaa, loukattu kyseiseen direktiiviin sisältyvää toisen osapuolen kuulemisen (audi et alteram partem) periaatetta, rikottu 29.7.1991 annetun lain (muodollista perustelemista koskeva laki) 2 ja 3 §:ää sekä loukattu useita hyvän hallintotavan yleisiä periaatteita.
- 6 Kantajat katsovat, että ennen kuin ne suljetaan pois menettelystä väitettyjen ammatin harjoittamiseen liittyvien vakavien virheiden takia, niiden on saatava mahdollisuus puolustautua ja osoittaa, että ongelmat on ratkaistu. Edellä mainitut direktiivin säännökset koskevat kontradiktorista menettelyä, jossa tarjoaja voi näyttää toteen, että aiemmat virheet on korjattu tai niitä ei muutoin enää ilmene, ja kyseisissä säännöksissä säädetään lisäksi, että esillä olevassa asiassa esiintyvien

kaltaisia seikkoja voidaan käyttää enintään kolmen vuoden ajan tarjoajan poissulkemiseen, vaikka tämä ei osoittaisikaan ratkaisseensa ongelmia sillä välin.

- 7 Kantajat vetoavat tässä yhteydessä direktiivin edellä mainittujen säännösten välittömään oikeusvaikutukseen.

Kantajat voivat vedota tähän direktiiviin, jota ei saatettu ajoissa osaksi Belgian lainsäädäntöä, vastaajana olevaa alueviranomaisista vastaan, kun otetaan huomioon unionin tuomioistuimen valtion käsitteelle antama laaja tulkinta.

Kantajat katsovat, että kyseiset säännökset ovat ehdottomia, selkeitä ja täsmällisiä. Ilmoitus, että jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, ja pelkkä johdanto-osan ilmoitus, jonka mukaan jäsenvaltion on määriteltävä täsmälliset menettelyä ja sisältöä koskevat edellytykset – jotka kantajien mukaan koskevat pelkästään menettelyä – eivät sinänsä merkitse sitä, että sen oikeuden käyttöön ottaminen, jonka mukaan jokainen talouden toimija voi toimittaa näyttöä puhdistautumisensa osoittamiseksi, olisi mahdollista.

Kantajat viittaavat muun muassa direktiivin rakenteeseen, josta niiden mukaan ilmenee, että jokaisen talouden toimijan on saatava mahdollisuus todistaa toteuttaneensa toimia, jos hankintaviranomainen katsoo, että kyseisen toimijan tekemä virhe on kyseenalaistanut sen luotettavuuden. Tarjoaja voi nimittäin tietää, mitä viranomaisella pitää vakavana virheenä, vain jos tästä tiedotetaan sille. Tämän johdosta ”kontradiktorisuuden tavoite edellyttää, että se, jolla on oikeus tulla kuulluksi, tietää, mistä asiasta sitä kuullaan”. Ei siis ole niin, että ehdokkaan tai tarjoajan on ”omasta aloitteestaan” näytettävä toteen, että se on toteuttanut korjaavia toimia. Kyseistä velvollisuutta, josta säädettiin myöhemmässä lainsäädännössä, ei kantajien mukaan sovelleta nyt esillä olevaan hankintaan, ja lisäksi se on direktiivin 57 artiklan olennaisen sisällön ja tavoitteen vastainen, koska kyseisessä artiklassa säädetään kontradiktorisesta todentamismenettelystä, jollaista käytetään muun muassa poikkeuksellisten hintojen yhteydessä.

Vastaaja on sitä paitsi loukannut myös direktiiviin nimenomaisesti sisältyvää toisen osapuolen kuulemisen periaatetta. Lisäksi vastaaja ei ole noudattanut huolellisuutta ja se on toiminut avoimuusperiaatteen, reilun kilpailun periaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaisesti, koska se on kohdellut kantajia eri tavalla kuin niiden ”eurooppalaisia kollegoita”.

- 8 Vastaaja kiistää ensisijaisesti direktiivin 2014/24/EU 57 artiklan välittömän oikeusvaikutuksen. Se väittää, että direktiivin 57 artiklan 6 kohta ei ole luonteeltaan ehdoton, selkeä eikä täsmällinen. Tämä vaatimus ei vastaajan mukaan täyty ainakaan korjaavien toimien osalta, koska 57 artiklan 7 kohdassa säädetään, että ”jäsenvaltioiden on vahvistettava lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten nojalla ja unionin oikeus huomioon ottaen edellytykset, joiden mukaan tätä artiklaa sovelletaan”. Vastaaja viittaa tässä yhteydessä myös kyseisen direktiivin 102 perustelukappaleeseen. Myös suppea tapa, jolla korjaavia toimia koskeva menettely ”täsmennetään” direktiivissä, osoittaa, että

jäsenvaltioilla on laaja harkintavalta niiden pannaessa direktiiviä tältä osin täytäntöön. Direktiivissä ei esimerkiksi säädetä, milloin ehdokkaan tai tarjoajan on ilmoitettava korjaavien toimien toteuttamisesta tai miten ilmoitus on tehtävä. Se, että jäsenvaltioilla on laaja harkintavalta niiden täsmentäessä korjaavia toimia koskevaa säännöstöä, ilmenee myös siitä, että direktiivissä jäsenvaltioille annetaan vapaus päättää, mikä taho – hankintaviranomainen tai muu elin – on toimivaltainen arvioimaan korjaavat toimet. Tätä osoittaa myös se, että Belgian lainsäätävä teki korjaavien toimien säännöstöä koskevia perustavanlaatuisia lisäyksiä ja selvennyksiä lainsäädäntöön, joka hankintasopimuksen sopimuspuolen valinnan ajankohtana ei vielä ollut tullut voimaan (17.6.2016 annetun lain 70 §, jolla pantiin täytäntöön direktiivin 2014/24/EU 57 artikla).

- 9 Toissijaisesti vastaaja väittää, että riidanalainen päätös ei riko direktiivissä vahvistettua puhdistautumissäännöstöä. Koska direktiivissä kuvataan vain hyvin yleisin sanamuodoin, miten korjaavia toimia koskeva järjestelmä on laadittava, hankintaviranomaisen on vaikea määrittää 57 artiklan 6 kohdan perusteella, miten sen on sovellettava puhdistautumista. Vastaajan mukaan onkin loogista, että senkaltaisissa olosuhteissa tukeudutaan 17.6.2016 annettuun lakiin, jossa säädetään velvollisuudesta toimittaa oma-aloitteisesti näyttöä konkreettisista toteutetuista toimista, vaikka kyseinen laki ei ole vielä tullut voimaan. Vastaajan mukaan mikään ei estänyt kantajia itse tuomasta kyseisiä korjaavia toimia esiin tarjouksen jättämisen yhteydessä.

Tällainen korjaavia toimia koskevan säännösten muotoileminen ei vastaajan mukaan ole direktiivin 57 artiklan vastaista. Tarjoajalla itsellään on nimittäin parhaat mahdollisuudet arvioida, voidaanko siihen ehkä soveltaa jotakin vapaaehtoista poissulkemisperustetta ja onko sen siten toteutettava korjaavia toimia. Esillä olevassa tapauksessa aikaisempiin urakoihin liittyneiden puutteiden vakavuus oli selvää, vallankin kun myös niissä oli kyse vastaajan hankinnoista.

Epätavallisia hintoja koskevaan kontradiktoriseen todentamismenettelyyn kohdistuvan vertailun osalta vastaaja toteaa vielä, että 57 artiklan 6 kohdasta sinänsä ja sen vertailusta direktiivin 69 artiklan 1 kohtaan ilmenee, että kyseisten säännösten välillä on perustavanlaatuinen ero.

Vastaaja viittaa myös täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2016/7, jonka liitteessä olevassa vakiolomakkeessa on mahdollista ilmoittaa jokaisen vapaaehtoisen poissulkemisperusteen osalta, mukaan lukien ammatin harjoittamisessa tapahtuneet vakavat virheet, jollaisista esillä olevassa asiassa on kyse, onko toimija toteuttanut toimia, ja jos näin on, kuvata ne. Vastaaja päättelee tästä, että myös Euroopan komissio katsoo direktiivistä 2014/24/EU seuraavan, että ehdokkaan tai tarjoajan on oma-aloitteisesti ilmoitettava hankintaviranomaiselle mahdollisista korjaavista toimista.

Vastaajan mukaan ei myöskään voida hyväksyä käsitystä, että puhdistautumismenettely riippuisi sovellettavasta poissulkemisperusteesta. Koska direktiivillä pyritään hankintamenettelyyn liittyvän hallinnon huomattavaan

yksinkertaistamiseen, ei voida olettaa, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena oli säätää erilaisista puhdistautumismenettelyistä.

Toissijaisemmin vastaaja väittää, että hyvän hallintotavan periaatteita ei ole loukattu. Lopuksi se viittaa kuulemisvelvollisuutta koskevaan Raad van Staten (ylin hallintotuomioistuin) vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön ja väittää, että hankintaviranomaisella, joka aikoo tehdä poissulkemispäätöksen, ei lähtökohtaisesti ole kuulemisvelvollisuutta, koska se ei riistä tarjoajalta aikaisemmin myönnettyä etua eikä määrää seuraamusta vaan ainoastaan jättää pyydetyn edun myöntämättä.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyyntöön perusteista

- 10 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin toteaa aluksi, että hankintailmoitus julkaistiin 11.5.2016 ja 13.5.2016 eli sen jälkeen, kun direktiivin täytäntöönpanolle asetettu määräaika oli päättynyt 18.4.2018. Kyseisestä päivästä lähtien yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan laatimiseksi on pitänyt käyttää täytäntöönpanoasetuksessa 2016/7 tarkoitettua vakiolomaketta. Kyseisen lomakkeen kohdassa ”Poissulkemisperusteet” on mahdollista ilmoittaa, onko talouden toimija toteuttanut puhdistautumistoimia, ja jos näin on, kuvata ne.

Pääasiaan sovellettavassa vuoden 2011 kuninkaan päätöksen 61 §:n 2 momentin 4 kohdassa, johon kantajien poissulkeminen perustui, säädettiin, että ehdokas tai tarjoaja, joka on syyllistynyt ammatin harjoittamiseen liittyvään vakavaan virheeseen, suljetaan pois hankintamenettelyn kaikista vaiheista.

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin huomauttaa lisäksi, että 17.6.2016 annettu laki – jossa säädetään menettelystä, jonka mukaan ehdokas tai tarjoaja, joka voidaan sulkea pois vakavien puutteiden perusteella, voi oma-aloitteisesti näyttää toteen toteuttaneensa ”korjaavia toimia” – ei ollut riidanalaisen päätöksen tekopäivänä vielä tullut voimaan.

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että arvioitaessa kumoamisvaatimusta on vastattava kysymykseen, ovatko direktiivin 2014/24/EU 57 artiklan 4 kohdan c ja g alakohta luettuina yhdessä 6 ja 7 kohdan kanssa esteenä soveltamistavalle, jossa talouden toimija, joka, kuten esillä olevassa tapauksessa, on hankintaviranomaisen mukaan syyllistynyt ammatin harjoittamiseen liittyvään vakavaan virheeseen eikä ole oma-aloitteisesti ilmoittanut mahdollisista korjaavista toimita, suljetaan pois menettelystä, ilman että kyseinen toimija saa tilaisuuden – joka on nimenomaisesti myönnetty käytettäväksi hankintaviranomaisen suunnitelmassa poissulkemista – esittää näyttöä mahdollista toimita, joilla se voi virheistä huolimatta osoittaa luotettavuutensa, tai ilman että sitä hankintailmoituksessa tai hankinta-asiakirjoissa kehoitetaan näin tekemään.

Jos edellä esitettyyn kysymyksen vastataan, että direktiivi sallii kyseisen soveltamistavan, ei ole tarpeen tarkastella tarkemmin kysymystä siitä, onko asiassa merkityksellisillä direktiivin säännöksillä välitön oikeusvaikutus.

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ei löydä kyseisten säännösten sanamuodosta eikä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä kuitenkaan selvää vastausta tähän kysymykseen.

Unionin tuomioistuimen aiemmassa puhdistautumisen sääntelyä koskevassa oikeuskäytännössä, erityisesti 24.10.2018 annettussa tuomiossa C-124/17, Vossloh Laeis GmbH (20–23 kohta sekä tuomiolauselma) ei nimittäin käsitellä nyt esillä olevaa kysymystä eli sitä, voidaanko direktiivin 57 artiklan 6 kohtaa tulkita siten, että talouden toimijan on esitettävä puhdistautumistoimet oma-aloitteisesti, vai siten, että toimijaa on myös kehotettava esittämään kyseiset toimet, ennen kuin sen poissulkemisesta päätetään.

Vastaus ei selviä direktiivin kyseisen säännöksen sanamuodosta, sillä siinä todetaan ainoastaan, että ”talouden toimija, joka on jossakin 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tilanteista, voi esittää näyttöä, jonka perusteella talouden toimijan toteuttamat toimenpiteet ovat riittäviä osoittamaan sen luotettavuuden siitä huolimatta, että asianmukainen poissulkemisperuste on olemassa”. Direktiivin 102 perustelukappaleessa todetaan samoin vain yleisesti, että ”talouden toimijoilla olisi oltava mahdollisuus pyytää säännösten noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelua, jotta kyseiset toimijat saisivat mahdollisuuden osallistua hankintamenettelyyn”.

Täytäntöönpanoasetukseen 2016/7 sisältyvän vakiolomakkeen kohdassa ”Poissulkemisperusteet” on mahdollista ilmoittaa, onko talouden toimija toteuttanut puhdistautumistoimia, ja jos näin on, kuvata ne.

Mahdolliset poissulkemisperusteet koskevat kuitenkin erilaisia tilanteita. Joissakin tapauksissa asianomaiselle toimijalle on selvää, onko asianmukainen poissulkemisperuste olemassa. Joidenkin poissulkemisperusteiden tapauksessa tämä ei ole niin ilmeistä. Poissulkemisperusteita on sekä pakollisia että vapaaehtoisia. Siltä osin kuin kyse on mahdollisesti ”vakavasta virheestä”, kuten esillä olevassa tapauksessa, hankintaviranomaisilla on 101 perustelukappaleen mukaan oltava oikeus harkintansa perusteella katsoa, että on tapahtunut ammatin harjoittamiseen liittyvä vakava virhe. Asianomainen tarjoaja ei siten voi aina ennakoida, katsooko hankintaviranomainen, että kyseessä on vakava virhe. Onko tarjoajan silloin toimittava oma-aloitteisesti vai onko hankintaviranomaisen huolehdittava kontradiktorisesta menettelystä, kun se on todennut, että sen mukaan kyse on vakavasta virheestä, joka voi johtaa poissulkemiseen?

Arvioitaessa poissulkemistoimenpiteen oikeasuhteisuutta voidaan lisäksi ottaa huomioon puhdistautumistoimet. Tulkinta, jonka mukaan ennen tosiasiallisen poissulkemispäätöksen tekemistä on käytettävä kontradiktorista menettelyä, edistäisi ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan myös kilpailua.

Toisaalta on kuitenkin niin, että jos aloitteen on tultava tarjoajalta, on suurempi mahdollisuus, että useammilla hankintaviranomaisilla on sopimuspuolen valintapäätöstä tehdessään käytettävissä samat tiedot, jolloin kyse on suuremmasta avoimuudesta.

Siltä osin kuin kyse on analogiasta poikkeuksellisten hintojen tutkimista koskevan säännösten kanssa, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin toteaa, että poikkeuksellisen alhaisia hintoja koskevassa direktiivin 69 artiklassa säädetään tietyistä hankintaviranomaisen suoritettavaksi tulevista aktiivisista toimenpiteistä, kun taas puhdistautumista koskeva direktiivin 57 artiklan 6 kohta nimenomaan ei sisällä tällaisia säännöksiä. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa lisäksi siihen, että poikkeavia hintoja koskevalla säännöksellä ja puhdistautumista koskevalla säännöksellä on eri tavoitteet.

- 11 Kyseisten säännösten välittömän oikeusvaikutuksen osalta ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa siihen, että unionin tuomioistuin ei ole vielä käsitellyt tätä kysymystä. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan voidaan kuitenkin todeta, että direktiivin 2014/24/EU 57 artiklan 6 kohta edellyttää lisätoimenpiteitä, jotta sitä voidaan soveltaa, erityisesti siltä osin kuin siinä säädetään, että talouden toimija voi esittää näyttöä, jonka perusteella sen toteuttamat toimenpiteet ovat riittäviä osoittamaan sen luotettavuuden siitä huolimatta, että asianmukainen poissulkemisperuste on olemassa. Sama pätee direktiivin 57 artiklan 7 kohtaan. Direktiivissä ei esimerkiksi säädetä, milloin ehdokkaan tai tarjoajan on ilmoitettava toteuttamistaan korjaavista toimista tai miten ilmoitus on tehtävä ja mikä taho vastaa toimien arvioinnista.
- 12 Toisaalta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että säännöksen sanamuoto, jonka mukaan jäsenvaltion ”on toteutettava tarvittavat toimenpiteet”, ei sinänsä ole esteenä sille, että tietty oikeus on voitu direktiivissä myöntää ehdottomasti ja riittävän täsmällisesti. Näin ollen ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan ei voida täysin sulkea pois sitä, että vaikka puhdistautumista koskevilla säännöksillä kokonaisuudessaan ei ilmeisesti voida katsoa olevan välitöntä oikeusvaikutusta, säännösten tietyillä, vähimmäisoikeudet takaavilla osilla voi ehkä tällainen vaikutus olla.
 Jos unionin tuomioistuin katsoo, että direktiivin 2014/24/EU 57 artiklan 6 kohdassa tarjoajalle annettu mahdollisuus osoittaa luotettavuutensa vakavasta virheestä johtuvasta poissulkemisesta huolimatta tarkoittaa, että hankintaviranomaisen on joka tapauksessa annettava tarjoajalle tämä mahdollisuus ennen kyseisen tarjoajan poissulkemista tällä perusteella, esiin nousee kysymys, voidaanko tätä pitää eräänlaisena vähimmäissuojana, joka voidaan direktiivin perusteella todeta täsmällisesti.
- 13 Koska kyseisten säännösten tulkinta on siten epäselvää, unionin tuomioistuimelle esitetään edellä selostetut ennakkoratkaisukysymykset.